

การวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตโกโก้ (เมล็ดแห้ง) เพื่อกำหนดราคาขายของสวน SP Cocoa

Cost Analysis of Dried Cocoa Bean Production for Pricing Determination of

SP Cocoa Farm

พรพิมล กันทะวงศ์

Phonphimon Kantawong

โครงการศึกษาภาคพิเศษ หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง

“Innovative Marketing by MBA. for IT-Smart Program” Ramkhamhaeng University

6614193008@ru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตโกโก้ (เมล็ดแห้ง) เพื่อกำหนดราคาขายของสวน SP Cocoa มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาต้นทุนการผลิต วิเคราะห์จุดคุ้มทุน และกำหนดราคาขายโกโก้เมล็ดแห้งโดยใช้หลักการกำหนดราคาแบบอิงต้นทุน (Cost-Based Pricing) ภายใต้กรอบแนวคิดส่วนประสมทางการตลาด (4P) การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพร่วมกับการคำนวณเชิงปริมาณ โดยเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสำรวจภาคสนามของสวน SP Cocoa Farm จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งมีพื้นที่เพาะปลูก 8 ไร่ ปลูกโกโก้ 600 ต้น และให้ผลผลิตเมล็ดโกโก้แห้งเฉลี่ย 6,400 กิโลกรัมต่อปี ข้อมูลถูกนำมาวิเคราะห์ต้นทุนคงที่ ต้นทุนผันแปร ต้นทุนรวม ต้นทุนต่อหน่วย และจุดคุ้มทุน

ผลการศึกษาพบว่า ต้นทุนการผลิตรวมเท่ากับ 852,9950 บาทต่อปี คิดเป็นต้นทุนเฉลี่ย 133.27 บาทต่อกิโลกรัม จุดคุ้มทุนอยู่ที่ 4,201.10 กิโลกรัม หรือมูลค่ารายได้ 727,823.30 บาทต่อปี ภายใต้ราคาขายขั้นต่ำ 173.25 บาทต่อกิโลกรัม ขณะที่ราคาขายจริงของสวนอยู่ที่ประมาณ 200 บาทต่อกิโลกรัม ซึ่งสูงกว่าจุดคุ้มทุนอย่างมีนัยสำคัญ ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าการคำนวณต้นทุนอย่างเป็นระบบและการตั้งราคาตามหลัก Cost-Based Pricing ช่วยให้เกษตรกรสามารถกำหนดราคาที่สะท้อนต้นทุนที่แท้จริง เพิ่มความสามารถในการแข่งขัน และสนับสนุนการดำเนินธุรกิจโกโก้ได้อย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: โกโก้เมล็ดแห้ง ผลโกโก้ ต้นทุนการผลิต ต้นทุนคงที่ ต้นทุนผันแปร การคิดต้นทุน จุดคุ้มทุน

ABSTRACT

This study, entitled “Cost Analysis of Dried Cocoa Bean Production for Pricing Determination of SP Cocoa Farm,” aims to analyze production costs and determine an appropriate selling price using a cost-based pricing approach under the marketing mix (4P) framework. The research employs a combination of qualitative methods and quantitative cost calculations, based on in-depth interviews and field data collected from SP Cocoa Farm in Nakhon Si Thammarat Province, Thailand. The farm covers approximately 8 rai, with 600 cocoa trees and an average annual production of 6,400 kilograms of dried cocoa beans. Production costs were analyzed by classifying fixed and variable costs, calculating total and unit costs, and determining the break-even point.

The results indicate that the total annual production cost is 852,950 THB, with an average unit cost of 133.27 THB per kilogram. The break-even point is estimated at 4,201.10 kilograms, equivalent to yearly revenue of 727,823.30 THB, based on a minimum selling price of 173.25 THB per kilogram. The current selling price of approximately 200 THB per kilogram exceeds the break-even level, indicating strong economic viability. The findings suggest that systematic cost analysis and cost-based pricing enable farmers to set prices that reflect actual production costs, enhance bargaining power, and support sustainable cocoa farming.

Keywords: Dried Cocoa Beans, Cocoa Pod, Production Cost, Fixed Cost, Variable Cost, Cost Calculation, and Break-Even Point

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญ

โกโก้เป็นพืชเศรษฐกิจที่มีศักยภาพในการสร้างมูลค่าเพิ่มและได้รับความสนใจมากขึ้นในภาคเกษตรกรรมของประเทศไทย เนื่องจากสามารถนำไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าสูงและตอบสนองความต้องการของตลาดโลก อย่างไรก็ตาม เกษตรกรผู้ปลูกโกโก้ส่วนใหญ่ยังขาดการคำนวณต้นทุนการผลิตอย่างเป็นระบบ ส่งผลให้ไม่สามารถกำหนดราคาขายที่สะท้อนต้นทุนที่แท้จริง และต้องพึ่งพาราคาที่พ่อค้าคนกลางหรือโรงงานแปรรูปกำหนดเป็นหลัก (กรมวิชาการเกษตร, 2560; สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์

การค้า, 2567) งานวิจัยนี้จึงมุ่งศึกษาการวิเคราะห์ต้นทุนและจุดคุ้มทุนของโกโก้เมล็ดแห้งของสวน SP Cocoa เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดราคาขายที่เหมาะสมแก่เกษตรกรรายย่อย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาต้นทุนในผลิตโกโก้เมล็ดแห้งตั้งแต่กระบวนการเริ่มปลูกโกโก้ไปจนถึงกระบวนการทำเมล็ดโกโก้แห้งก่อนนำขายสู่ตลาด
2. เพื่อการศึกษาจุดคุ้มทุนสำหรับการขายผลสดและเมล็ดแห้งของโกโก้
3. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านส่วนผสมทางการตลาด (4P) ในส่วนของการกำหนดราคาขาย (Cost-Base Pricing) ผลสดและเมล็ดแห้งของโกโก้ของสวน SP Cocoa Farm

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา
การวิจัยนี้มีขอบเขตด้านเนื้อหาโดยมุ่งเน้นการศึกษาต้นทุนและส่วนผสมทางการตลาด (4P) ในส่วนของการกำหนดราคาขาย (Cost-Base Pricing) โดยใช้ข้อมูลแบบเฉพาะเจาะจงจากการสัมภาษณ์เกษตรกรและผู้ประกอบการจากสวน SP Cocoa
2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ เกษตรกรผู้ปลูกและผลิตผลสดและเมล็ดแห้งของโกโก้ ในจังหวัดนครศรีธรรมราชโดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) คือเกษตรกรและผู้ประกอบการจากสวน SP Cocoa
3. ขอบเขตด้านพื้นที่
การวิจัยนี้มีขอบเขตด้านพื้นที่ในการปลูกและผลิตผลสดและเมล็ดแห้งของโกโก้ของสวน SP Cocoa ซึ่งมีขนาดพื้นที่ในการเพาะปลูกจำนวน 8 ไร่ และมีจำนวน ต้นโกโก้จำนวน 600 ต้น ภายใต้การปลูกแบบผสมกับไม้ผลชนิดอื่น
4. ขอบเขตด้านระยะเวลา
การวิจัยครั้งนี้มีกำหนดระยะเวลาการทำวิจัยระหว่างเดือนกรกฎาคม - พฤศจิกายน พ.ศ. 2568 เป็นระยะเวลา 5 เดือน

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาการวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตโกโก้เมล็ดแห้งเพื่อกำหนดราคาขายของสวน SP Cocoa อาศัยกรอบแนวคิดด้านการบัญชีต้นทุน การวิเคราะห์ทางเศรษฐศาสตร์การผลิต และแนวคิดด้านการตลาด เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างต้นทุน การกำหนดราคาขาย และความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการภาคเกษตร (Horngren et al., 2021; Kotler & Keller, 2016) โดยบริบทของอุตสาหกรรมโกโก้ในประเทศไทยสะท้อนให้เห็นว่าโกโก้เป็นพืชเศรษฐกิจทางเลือกที่มีศักยภาพ เนื่องจากมูลค่าการส่งออกโกโก้และผลิตภัณฑ์แปรรูปจากโกโก้มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในช่วงหลายปีที่ผ่านมา (สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า, 2567; สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2568) สถานการณ์ดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงโอกาสของเกษตรกรไทยในการพัฒนาโกโก้จากวัตถุดิบขั้นต้นไปสู่ผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้นในตลาด

ด้านแนวคิดต้นทุนการผลิต งานวิจัยนี้ยึดหลักการบัญชีต้นทุนที่ระบุว่าต้นทุนการผลิตประกอบด้วย วัตถุดิบทางตรง ค่าแรงงานทางตรง และค่าใช้จ่ายการผลิตอื่น ซึ่งรวมถึงค่าเสื่อมราคา ค่าพลังงาน และค่าซ่อมบำรุง (Horngren et al., 2021) การจำแนกต้นทุนออกเป็นต้นทุนคงที่และต้นทุนผันแปรมีความสำคัญต่อการสะท้อนโครงสร้างต้นทุนที่แท้จริงของกระบวนการผลิตโกโก้เมล็ดแห้ง ตั้งแต่การปลูก การดูแลรักษา ไปจนถึงกระบวนการหมักและการตากแห้ง (สมศักดิ์ เกียรติชัยพานิช, 2560) ต้นทุนคงที่เป็นต้นทุนที่ไม่เปลี่ยนแปลงตามปริมาณการผลิตในระยะสั้น ขณะที่ต้นทุนผันแปรจะเปลี่ยนแปลงไปตามระดับกิจกรรมการผลิต ซึ่งความเข้าใจในลักษณะของต้นทุนทั้งสองประเภทนี้ช่วยให้สามารถวางแผนการผลิตและควบคุมค่าใช้จ่ายได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Drury, 2018)

การคำนวณต้นทุนต่อหน่วยเป็นอีกแนวคิดสำคัญที่ถูกนำมาใช้ในงานวิจัยนี้ เพื่อระบุราคาต้นทุนที่แท้จริงของผลผลิตโกโก้เมล็ดแห้งต่อหน่วย โดยการนำต้นทุนรวมมาหารด้วยปริมาณผลผลิตที่ได้ในช่วงเวลาหนึ่ง (Horngren et al., 2021) ข้อมูลต้นทุนต่อหน่วยดังกล่าวเป็นพื้นฐานสำคัญในการกำหนดราคาขาย การประเมินผลกำไร และการวิเคราะห์ความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจของกิจการ นอกจากนี้ การวิเคราะห์จุดคุ้มทุนยังถูกนำมาใช้เพื่อประเมินระดับปริมาณการผลิตหรือยอดขายขั้นต่ำที่ทำให้รายได้รวมเท่ากับต้นทุนรวม ซึ่งช่วยลดความเสี่ยงในการดำเนินธุรกิจและสนับสนุนการตัดสินใจด้านการผลิตและการตั้งราคาอย่างมีเหตุผล (Hilton & Platt, 2020)

ด้านการตลาด งานวิจัยนี้อ้างอิงแนวคิดส่วนประสมทางการตลาด 4P โดยให้ความสำคัญกับองค์ประกอบด้านราคาเป็นหลัก เนื่องจากราคาขายเป็นปัจจัยที่เชื่อมโยงโดยตรงกับต้นทุนการผลิตและ

ความสามารถในการทำกำไรของผู้ประกอบการ (Kotler & Keller, 2016) การกำหนดราคาขายโกโก้เมล็ดแห้งใช้แนวทางการตั้งราคาแบบอิงต้นทุน (Cost-Based Pricing) ซึ่งเป็นการนำต้นทุนรวมมาเป็นฐาน แล้วเพิ่มอัตรากำไรที่เหมาะสมเพื่อให้ราคาขายสามารถครอบคลุมต้นทุนและสร้างผลตอบแทนที่สอดคล้องกับสภาพตลาด (Kotler & Armstrong, 2018; Smith, 2019) แนวทางดังกล่าวเหมาะสมกับผลิตภัณฑ์เกษตรที่มีโครงสร้างต้นทุนชัดเจน และช่วยลดความเสี่ยงจากการตั้งราคาต่ำกว่าต้นทุนจริง

เมื่อพิจารณางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าการศึกษาด้านต้นทุนและผลตอบแทนการปลูกโกโก้ในประเทศไทยให้ข้อค้นพบในทิศทางเดียวกันว่า การบริหารจัดการต้นทุนอย่างเป็นระบบและการเพิ่มมูลค่าผ่านกระบวนการแปรรูปสามารถช่วยยกระดับรายได้และความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจของเกษตรกรได้อย่างมีนัยสำคัญ (วรลักษณ์ & นุกูล, 2566; สุภาพร และคณะ, 2567) นอกจากนี้ งานศึกษาของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรยังชี้ให้เห็นว่าการลงทุนปลูกโกโก้มีความคุ้มค่าในระยะยาว หากมีการควบคุมต้นทุนและกำหนดราคาขายอย่างเหมาะสม (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 3, 2565) ซึ่งสอดคล้องกับกรอบแนวคิดของงานวิจัยนี้ที่มุ่งใช้ข้อมูลต้นทุนจริงร่วมกับการวิเคราะห์จุดคุ้มทุน เพื่อสนับสนุนการกำหนดราคาขายของสวน SP Cocoa

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตโกโก้เมล็ดแห้งเพื่อกำหนดราคาขายของสวน SP Cocoa เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้กรณีศึกษา (Case Study) ของสวน SP Cocoa ในจังหวัดนครศรีธรรมราช มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาต้นทุนการผลิต โครงสร้างต้นทุน จุดคุ้มทุน และการกำหนดราคาขายตามแนวคิดการตั้งราคาแบบอิงต้นทุน (Cost-Based Pricing) โดยอาศัยข้อมูลเชิงลึกจากกระบวนการผลิตจริง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือเกษตรกรผู้ปลูกและผลิตโกโก้ผลสดและเมล็ดแห้งในจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) คือ เกษตรกรและผู้ประกอบการจากสวน SP Cocoa ซึ่งเป็นแหล่งข้อมูลหลักในการให้ข้อมูลด้านการผลิต ต้นทุน และการจำหน่าย รวมถึงให้ความร่วมมือในการสำรวจพื้นที่จริงทั้งด้านกายภาพและกระบวนการผลิต การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) เพื่ออธิบายโครงสร้างต้นทุน จุดคุ้มทุน และความเหมาะสมของราคาขายที่ได้จากการวิเคราะห์ ทั้งนี้ ผลการวิจัยถูกนำเสนอในรูปแบบตารางและคำอธิบายเชิง

วิเคราะห์ เพื่อให้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการต้นทุนและการกำหนดราคาขายของเกษตรกรผู้ปลูกโกโก้ได้อย่างเป็นรูปธรรม

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เครื่องบันทึกเสียง สำหรับบันทึกการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วนและลดความคลาดเคลื่อนของข้อมูล
2. แบบสอบถามและการจดบันทึกภาคสนาม (Field Notes) เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนสินทรัพย์ ต้นทุนการผลิต ปริมาณผลผลิต ค่าใช้จ่ายในการเพาะปลูก กระบวนการผลิตเมล็ดโกโก้แห้ง ข้อมูลด้านการจำหน่าย ราคาขาย และการบริหารจัดการสวนอย่างเป็นระบบ

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการตามแนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เป็นเครื่องมือหลัก ครอบคลุมตั้งแต่กระบวนการเพาะปลูก การผลิต ไปจนถึงการจำหน่าย แบ่งขั้นตอนการดำเนินงานออกเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่

1. การเตรียมเครื่องมือและแนวคำถามสำหรับเก็บข้อมูลปฐมภูมิด้านพื้นที่ปลูก กระบวนการผลิต ต้นทุน และการขาย
2. การเก็บข้อมูลภาคสนามผ่านการสัมภาษณ์ การบันทึกเสียง และการสังเกตกระบวนการผลิตจริง
3. การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลกับผู้ให้ข้อมูลโดยตรง เพื่อยืนยันความถูกต้องและความน่าเชื่อถือก่อนนำไปวิเคราะห์

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) ร่วมกับการคำนวณเชิงปริมาณ โดยจำแนกต้นทุนการผลิตออกเป็นต้นทุนคงที่และต้นทุนผันแปร คำนวณต้นทุนรวมและต้นทุนต่อหน่วย วิเคราะห์จุดคุ้มทุนทั้งในรูปของปริมาณและมูลค่า และนำผลการวิเคราะห์ไปประยุกต์ใช้กับแนวคิดส่วนประสมทางการตลาด (4P) ในด้านราคา เพื่อกำหนดราคาขายโกโก้เมล็ดแห้งที่สะท้อนต้นทุนที่แท้จริง และสอดคล้องกับสภาพการแข่งขันในตลาดอย่างเหมาะสมและยั่งยืน

ผลการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตเมล็ดโกโก้แห่งของสวน SP Cocoa ตั้งอยู่ในตำบลสระแก้ว อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช จากข้อมูลปฐมภูมิที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสำรวจพื้นที่จริง ผลการวิจัยพบว่า สวนมีพื้นที่เพาะปลูกประมาณ 8 ไร่ ปลูกโกโก้จำนวน 600 ต้น ในลักษณะการปลูกแบบผสมผสาน โดยเริ่มให้ผลผลิตตั้งแต่ปีที่ 3 และเข้าสู่ระยะให้ผลผลิตเต็มที่ตั้งแต่ปีที่ 5 เป็นต้นไป ผลผลิตโกโก้สดเฉลี่ยทั้งปีอยู่ที่ประมาณ 64,000 กิโลกรัม และหลังผ่านกระบวนการหมักและตากแห้งจะได้เมล็ดโกโก้แห้งเฉลี่ยประมาณ 6,400 กิโลกรัมต่อปี

ผลการวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตพบว่า ต้นทุนการผลิตรวมของสวน SP Cocoa เท่ากับ 852,950 บาทต่อปี แบ่งเป็นต้นทุนคงที่ 488,750 บาทต่อปี และต้นทุนผันแปร 364,200 บาทต่อปี เมื่อคำนวณต้นทุนเฉลี่ยต่อหน่วยจากปริมาณผลผลิตเมล็ดโกโก้แห้ง 6,400 กิโลกรัมต่อปี พบว่ามีต้นทุนการผลิตเฉลี่ยเท่ากับ 133.75 บาทต่อกิโลกรัม ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าสวนมีสัดส่วนต้นทุนคงที่ในระดับค่อนข้างสูง

การวิเคราะห์จุดคุ้มทุนภายใต้สมมติฐานราคาขาย 173.25 บาทต่อกิโลกรัม และต้นทุนผันแปรต่อหน่วย 56.91 บาทต่อกิโลกรัม พบว่าจุดคุ้มทุนด้านปริมาณอยู่ที่ 4,201.10 กิโลกรัมต่อปี หรือคิดเป็นมูลค่าการขายประมาณ 727,823.30 บาทต่อปี แสดงให้เห็นว่าสวนจะเริ่มมีกำไรเมื่อสามารถจำหน่ายเมล็ดโกโก้แห้งได้มากกว่าระดับดังกล่าว

ด้านการกำหนดราคาขายตามแนวคิดต้นทุนเป็นฐาน พบว่าสวน SP Cocoa กำหนดอัตรากำไรขั้นต่ำที่ร้อยละ 30 ของต้นทุนรวมต่อหน่วย ส่งผลให้ราคาขายขั้นต่ำของเมล็ดโกโก้แห้งอยู่ที่ 173.25 บาทต่อกิโลกรัม ขณะที่ราคาจำหน่ายจริงในปัจจุบันอยู่ที่ประมาณ 200 บาทต่อกิโลกรัม ซึ่งสูงกว่าราคาขายขั้นต่ำ แสดงให้เห็นว่าสวนมีศักยภาพในการสร้างผลตอบแทนและมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจในการดำเนินธุรกิจ

โดยสรุป ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตและจุดคุ้มทุนสามารถใช้เป็นฐานข้อมูลสำคัญในการกำหนดราคาขายเมล็ดโกโก้แห่งของสวน SP Cocoa ได้อย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยในการศึกษาต้นทุน จุดคุ้มทุน และการกำหนดราคาขายตามแนวคิดต้นทุนเป็นฐานอย่างเป็นระบบ

อภิปรายผล

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าการวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตเมล็ดโกโก้แห้งของสวน SP Cocoa มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาอย่างชัดเจน โดยการจำแนกต้นทุนออกเป็นต้นทุนคงที่และต้นทุนผันแปร รวมถึงการคำนวณต้นทุนเฉลี่ยต่อหน่วย ทำให้สามารถสะท้อนต้นทุนที่แท้จริงของการผลิตได้อย่างเป็นระบบ ผลดังกล่าวสอดคล้องกับหลักการวิเคราะห์ต้นทุนทางการบัญชีบริหาร ซึ่งชี้ว่าการจัดโครงสร้างต้นทุนที่ถูกต้องเป็นพื้นฐานสำคัญของการบริหารจัดการต้นทุนและการตัดสินใจด้านราคา

การวิเคราะห์จุดคุ้มทุน ผลการศึกษาพบว่าสวน SP Cocoa มีระดับการผลิตและยอดขายสูงกว่าจุดคุ้มทุนอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะในสถานการณ์ที่ราคาขายจริงอยู่ที่ 200 บาทต่อกิโลกรัม ซึ่งสูงกว่าต้นทุนรวมต่อหน่วยและจุดคุ้มทุนมากกว่า 40 เปอร์เซ็นต์ สะท้อนถึงความสามารถในการครอบคลุมต้นทุนทั้งหมดและสร้างกำไรได้อย่างยั่งยืน ข้อค้นพบดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุน ปริมาณ และกำไร (Cost Volume Profit Analysis) ซึ่งใช้ประเมินเสถียรภาพทางการเงินและศักยภาพในการดำเนินธุรกิจของกิจการ

การกำหนดราคาขาย ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าการตั้งราคาของสวน SP Cocoa เป็นการผลานระหว่าง การกำหนดราคาโดยอิงต้นทุนและการกำหนดราคาตามคุณค่า กล่าวคือ ราคาขายที่สูงกว่าตลาดทั่วไป สะท้อนถึงคุณภาพของเมล็ดโกโก้แห้งที่ผ่านกระบวนการผลิตตามมาตรฐาน และการรับรู้คุณค่าของผู้บริโภคต่อผลิตภัณฑ์ ส่งผลให้สวนสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มและความสามารถในการแข่งขันในตลาดได้อย่างเป็นรูปธรรม ประกอบกับรูปแบบการผลิตแบบเกษตรผสมผสานที่ช่วยกระจายความเสี่ยงจากการพึ่งพาผลผลิตชนิดเดียว และเสริมเสถียรภาพของกระแสเงินสดในระยะยาว ผลการศึกษาจึงสะท้อนให้เห็นว่าสวน SP Cocoa มีศักยภาพในการดำเนินธุรกิจเกษตรเชิงคุณค่าที่สามารถสร้างทั้งผลตอบแทนได้อย่างยั่งยืน

จากผลการอภิปรายดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าสวน SP Cocoa มีศักยภาพในการบริหารต้นทุน การกำหนดราคาขาย และการดำเนินธุรกิจเกษตรเชิงคุณค่าได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับต้นทุนการผลิตและการกำหนดราคาขายเมล็ดโกโก้แห้งของสวน SP Cocoa สามารถสรุปข้อเสนอแนะที่สำคัญได้ดังนี้

1. ด้านการบริหารต้นทุนและการลดความสูญเสียในการผลิต

การควบคุมต้นทุนผันแปร ควรติดตามและควบคุมค่าใช้จ่ายด้านปุ๋ยและสารอินทรีย์ซึ่งเป็นต้นทุนหลัก โดยการส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตปุ๋ยใช้เองหรือรวมกลุ่มจัดซื้อเพื่อเพิ่มอำนาจต่อรอง

การจัดการความสูญเสียในช่วงฤดูฝน เนื่องจากความชื้นเป็นอุปสรรคสำคัญในการตากเมล็ด ควรมีแนวทางจัดการดังนี้

1. การรวมกลุ่มบริหารจัดการ ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อนำเมล็ดโกโก้ที่ผ่านการหมักแล้วไปเข้าสู่กระบวนการที่โรงอบแห้งกลาง เพื่อลดความเสี่ยงจากการเกิดเชื้อราและความเสียหายของผลผลิตเมื่อไม่สามารถตากแดดได้
2. การลงทุนในนวัตกรรมราคาประหยัด สนับสนุนการสร้างโรงตากพลังงานแสงอาทิตย์แบบครอบโดมหรือโรงตากที่สามารถควบคุมความชื้นได้ในราคาประหยัด (Low-cost Controlled Drying House) เพื่อรักษาคุณภาพเมล็ดให้สม่ำเสมอและลดการสูญเสียน้ำหนัก รวมถึงคุณภาพทางประสาทสัมผัส

2. ด้านการตลาดและการสร้างมูลค่าเพิ่ม

การแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่า พัฒนาผลิตภัณฑ์ต่อยอด เช่น ผงโกโก้ ช็อกโกแลต หรือผลิตภัณฑ์จากโกโก้บัตเตอร์ เพื่อลดความเสี่ยงจากการขายเพียงวัตถุดิบเมล็ดแห้งเพียงอย่างเดียว

การสร้างอัตลักษณ์แบรนด์ สร้างตราสินค้าที่สะท้อนถึงคุณภาพมาตรฐานและแหล่งที่มาในท้องถิ่น เพื่อรักษาศักยภาพในการตั้งราคาที่สูงกว่าตลาดทั่วไป (Premium Pricing)

3. ด้านนโยบายและการพัฒนาเชิงระบบ

การเสริมสร้างองค์ความรู้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนการอบรมด้านการบัญชีต้นทุนและการตั้งราคาตามหลักเศรษฐศาสตร์ เพื่อให้เกษตรกรรายย่อยมีข้อมูลในการตัดสินใจทางธุรกิจอย่างถูกต้อง

การสร้างเครือข่าย ส่งเสริมการรวมกลุ่มเครือข่ายผู้ปลูกโกโก้เพื่อยกระดับมาตรฐานผลผลิตให้ เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งจะช่วยเพิ่มอำนาจต่อรองในตลาดระดับประเทศและระดับสากล

4. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยการผลิต: ควรมีการวิจัยเชิงทดลองเพื่อเปรียบเทียบ ด้านคุณภาพ และต้นทุน ระหว่างการใช้ปุ๋ยเคมี กับการใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยอินทรีย์ หรือปุ๋ยที่ผลิตจากเปลือกโกโก้เหลือทิ้งภายในสวนเอง เพื่อหาจุดเหมาะสมที่สุด (Optimization) ที่จะช่วยลดต้นทุนการผลิตในระยะยาว และเพิ่มคุณลักษณะเด่นให้กับผลผลิตตามแนวทางเกษตรยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- ปรีชา สุดใจ. (2563). การสื่อสารการตลาด. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิชัย วิจิตรวาทการ. (2560). กลยุทธ์การกำหนดราคา. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- ศิริพร เมื่อกยม. (2565). บทวิเคราะห์สถานการณ์การผลิตโกโก้ของประเทศไทย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สมชาย ธรรมเสถียร. (2561). การจัดการช่องทางการจัดจำหน่าย. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- สมศักดิ์ เกียรติชัยพานิช. (2560). การบัญชีต้นทุน. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2561). แนวคิดส่วนประสมทางการตลาด. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธีรพงศ์ จันท์อ่อน. (2562). การจัดการผลิตภัณฑ์. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- วรลักษณ์ วรรณโณ, และนุกุล อินทกุล. (2566). การศึกษาด้านทุนและผลตอบแทนของผลิตภัณฑ์โกโก้กรณีศึกษาวิสาหกิจชุมชนโกโก้เชียงราย. วารสารบัญชีปริทัศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, 8(2), 60–78.
- สุภาพร แทนเจริญ, จิตมา คำคุณเมือง, กาญจนา ชันษา, ยลดา เมืองศรี, รชต สวนสวัสดิ์, และदनัย ศิริบุรี. (2567). การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนการปลูกโกโก้: กรณีศึกษาสวนโกโก้ ตำบลสามพร้าว อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี. วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, 6(2), 77–88.
- สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า. (2567). สถานการณ์การค้าโกโก้และของปรุงแต่งที่ทำจากโกโก้ของไทย. ค้นเมื่อ 29 กรกฎาคม 2568, จาก <https://www.tpsa.go.th/news/2411-0000000004>
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2568). สถิติการส่งออกสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ (นำเข้าจากกรมศุลกากร). ค้นเมื่อ 29 กรกฎาคม 2568, จาก <https://catalog.oae.go.th/dataset/มูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์>
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2568). รายงานข้อมูลภาวะการผลิตพืช พืชอายุยาว (รต.02) กลุ่มไม้ยืนต้นชนิดโกโก้ จำแนกตามพื้นที่ทั่วประเทศ. ค้นเมื่อ 29 กรกฎาคม 2568, จาก <https://www.oae.go.th>
- Belch, G. E., & Belch, M. A. (2020). Advertising and promotion: An integrated marketing communications perspective (11th ed.). New York: McGraw-Hill Education.

Drury, C. (2018). Management and cost accounting (10th ed.). Boston: Cengage Learning.

Hilton, R. W., & Platt, D. E. (2020). Managerial accounting: Creating value in a dynamic business environment (12th ed.). New York: McGraw-Hill Education.

Hornngren, C. T., Datar, S. M., & Rajan, M. V. (2021). Cost accounting: A managerial emphasis (16th ed.). Harlow: Pearson Education.

Kotler, P., & Armstrong, G. (2018). Principles of marketing (17th ed.). Harlow: Pearson Education.

Kotler, P., & Keller, K. L. (2016). Marketing management (15th ed.). Harlow: Pearson Education.

Smith, J. (2019). Pricing strategy and cost management. London: Routledge.